

31.3.2020

Virikkeitä ja materiaalia messuihin ja jumalanpalveluksiin hiljaisella viikolla ja pääsiäisenä 2020

Tämä materiaali liittyy kevään 2020 poikkeustilaan ja niihin rajoituksiin ja käytäntöihin, joita sen takia on pääsiäisen jumalanpalvelusten ja messujen viettämisessä. Poikkeusoloissakin on tärkeää, että seurakunta rukoilee säännöllisesti ja jatkuvasti. Sunnuntain kokoontuminen on se, mistä kristityt on kautta aikojen tunnustettu. Tänä vuonna koronaviruksen aiheuttama poikkeustila estää kokoontumisen fyysisesti yhteen, mutta striimin kautta seurakuntalainen pääsee kotikirkkoon rukoilemaan tuttujen ihmisten kanssa.

Tämä kaikki muuttaa pääsiäisen viettoa seurakunnissa. Tämä materiaali sisältää joitain ehdotuksia ja virikkeitä pääsiäisen viettämiseen. Monessa seurakunnassa suunnitelmat ovat ehkä jo valmiina, ja se on hyvä. Toisaalla saatetaan kaivata vielä joitakin ideoita ja valmiita rukouksia. Tämä materiaalipaketti on juuri sitä varten. Voit ottaa tästä pienen palan, jos haluat tai kokonaisen runsaan liturgisen toteutuksen oman ja seurakunnan tarpeen mukaan.

Pääsääntöisesti nyt vietetään sanajumalanpalveluksia. Piispat ovat kuitenkin esittäneet näkökohtia, joiden mukaisesti messua voidaan viettää kiirastorstaina, pääsiäisyönä, pääsiäispäivänä ja toisena pääsiäispäivänä. Kaikissa näissä messuissa tulee noudattaa viranomaisten ohjeita ja huolehtia hygieniasta näkyvästi. Kokoontuminen ja striimaus verkon kautta tehdään mahdollisimman pienellä porukalla säilyttäen turvallinen etäisyys. Kussakin hiippakunnassa on annettu tarkemmat ohjeet hiljaisen viikon jumalanpalvelusten ja messujen viettämisestä, ja piispat ovat lähettäneet ne hiippakuntansa kirkkoherroille.

Tämän materiaalin virikkeet liittyvät jumalanpalvelusten ja messujen **sisältöön** silloin, kun tilaisuus striimataan. Yleiset ja tekniset ohjeet löytyvät osoitteesta <https://sakasti.fi/kriisit-ja-varautuminen/nain-varaudut/koronavirus/etalasnaoloa-toimintaan-ja-tilaisuuksiin/>

Materiaalipakettia ovat olleet laatimassa Timo Helenius, Jukka Helin, Eriikka Jankko, Kati Pirttimaa, Hanna Remes, Timo Vikman, Anna Väätäinen, Hanne von Weissenberg hiippakuntien edustajina, Jussi Holopainen Tampereen seurakunnista, Mika KT Pajunen Hiljaisuuden ystävät ry:stä, Juhani Holma, Stiven Naatus, Terhi Paananen, Ulla Tuovinen ja Teija Tuukkanen Kirkkohallituksesta.

Sisällys

31.3.2020.....	1
Virikkeitä ja materiaalia messuihin ja jumalanpalveluksiin hiljaisella viikolla ja pääsiäisenä 2020	1
Yleisiä ohjeita.....	4
Osallisuuden vahvistaminen.....	5
Lasten huomioiminen striimatuissa jumalanpalveluksissa ja messuissa	5
Virpominen palmusunnuntaina virtuaalisesti	6
Palmusunnuntain sanajumalanpalvelus.....	7
Pääsiäisasetelma kotona	7
Ehdotus johdantosanoiksi	7
Virpominen	7
Rukouksia.....	7
Lähtettäminen.....	9
Hiljaisen viikon maanantai, tiistai ja keskiviikko.....	9
Kiirastorstain messu	10
Pääsiäisasetelma kotona	10
Ehdotus johdantosanoiksi	10
Päivän rukous	10
Raamatunluku ja saarna	11
Jalkojen pesu	11
Yhteinen esirukous	11
Rukous alttarin kattamisen yhteydessä.....	13
Rukous ja asetussanat	13
Ehtoollisen vietto.....	13
Valvominen messun jälkeen	14
Pitkäperjantain sanajumalanpalvelus.....	16
Pitkäperjantain sanajumalanpalveluksen striimaaminen	16
Pitkäperjantain musiikista	16
Pääsiäisasetelma kotona	16
Ehdotus johdantosanoiksi	17
Rukouksia.....	17
Pääsiäisyö ja pääsiäispäivä	18
Pääsiäisen ohjeita	18
Pääsiäisyö	19
Pääsiäisasetelma kotona	19
Ehdotus johdantosanoiksi	19

Rukouksia.....	19
Pääsiäispäivän messu	21
Musiikkiehdotukset	21
Pääsiäisasetelma kotona	21
Virikkeitä liturgiaan ja saarnaan	21
Ehdotus johdantosanoiksi	21
Rukouksia.....	22
Toisen pääsiäispäivän messu.....	24
Ehdotus johdantosanoiksi	24
Evankeliumitekstin lukeminen rooleissa	24
Rukouksia.....	24

Yleisiä ohjeita

Seurakunta kokoontuu näinä aikoina kodeissa ja pienissä, korkeintaan 10 hengen yhteisöissä kirkoissa. Yhdessä muodostamme ison rukoilevan yhteisön. Striimattu jumalanpalvelus on aitoa rukousta ja elämää yhteydessä Jumalaan ja lähimmäisiin, vaikka se on erilaista kuin normaalioloissa ja tuntuukin erilaiselta.

Striimaus ei aina ole helppoa. Tähän osioon on pyritty kokoamaan joitain näkökulmia, joiden huomioiminen voi helpottaa striimausta. On hyvä muistaa, että striimaus ei ole se pääasia, vaan yhteinen rukous. Striimi mahdollistaa useamman ihmisen osallistumisen rukoukseen.

- Striimaus toteutetaan paikallisten resurssien mukaan.
- Striimatuissakin jumalanpalveluksissa kannattaa noudattaa seurakunnassa hyväksi havaittuja ja toimivia jumalanpalveluskäytäntöjä. Jumalanpalveluksen on hyvä pysyä tuttuna ja turvallisen seurakuntalaisille.
- Muista viestintä. Huolehditään, että tiedot ja linkit striimattavista jumalanpalveluksista löytyvät seurakunnan kotisivuilta ja somekanavista hyvissä ajoin. Siellä voidaan myös antaa ohjeita ja ilmoittaa esimerkiksi laulettavat virret.
- Osallisuutta striimin äärellä voi vahvistaa esim. rohkaisemalla sytyttämään kynttilän.
- Virret voi etsiä osoitteesta <https://virsikirja.fi/>. Virret kannattaa ilmoittaa myös jumalanpalveluksen kuluessa tai laittaa virsitaululle ja näyttää sieltä virren alkaessa.
- Älä puhu kameralle. Puhu ihmisille kameran takana.
- Ilmoittakaa Raamatun tekstikohdat selkeästi, jolloin osallistujat voivat halutessaan etsiä ne myös kodeissaan.
- Striimaus on keino välittää viesti. Millaisen viestin tahdomme välittää tässä jumalanpalveluksessa? Mitä haluamme sanoa tässä ajassa? Kirkastakaa muutamat ydinajatuksat ja pohtikaa, miten välitätte ne.
- Musiikin toteuttamisessa on huomioitava se, että striimaus ei välttämättä kykene hyvin erottelemaan eri nyansseja. Yksinkertainen ja erityisen selkeä toteutustapa on siksi suositeltava.

Musiikki

Hiljaisen viikon ja pääsiäisen jumalanpalvelusten musiikki joudutaan toteuttamaan tavanomaista pienimuotoisemmin. On toivottavaa, että mahdollisuuksien mukaan käytetään urkujen lisäksi jotakin muuta soitinta, ja lauluääniä on kanttorin lisäksi muitakin. Erilaiset vuorottelevat toteutukset niin virsissä kuin teksteissä ovat suositeltavia.

Osallisuuden vahvistaminen

Pääsiäisajan jumalanpalveluksissa on koolla seurakunta aidosti, mutta uudella tavalla. Striimauksissa on hyvä ajatella striimin ääressä olevia ihmisiä ja sitä, miten heidän osallisuuttaan ja yhteisöllisyyden kokemustaan voidaan vahvistaa. Jumalanpalveluksissa puhutaan aina Jumalalle ja ihmisille, ei kameralle.

Yksi tapa vahvistaa osallisuutta on rohkaista seurakuntalaisia rakentamaan kotiinsa pääsiäisasetelma, aivan kuin pieni kuvaelma tai alttari. Sen rakentaminen voi alkaa palmusunnuntaista ja hiljaisen viikon aikana se muuttuu. Asetelman voi rakentaa sivupöydälle tai ikkunalaudalle, missä vain on sopiva paikka. Alttari muistuttaa Jumalan läsnäolosta.

Asetelman voi rakentaa uudestaan jokaista jumalanpalvelusta varten tai se voi jäädä paikoilleen koko hiljaisen viikon ja pääsiäisen ajaksi. Kun kotiin rakennetaan alttari tai rukouspaikka, käytetään niitä tarvikkeita, joita kotoa jo löytyy. Luovuutta voi käyttää. Tavallisesti alttarilla on liina, joko valkoinen tai kirkkokuuden ajankohdan liturgisen värin mukainen, ja yksi tai useampi kynttilä (tavallinen tai led). Kynttilät voidaan sytyttää jumalanpalveluksen alkaessa.

Palmusunnuntai

- Palmusunnuntain symbolit: palmunoksat tai vehreät oksat, pajunoksat ja virpomavitsat, kulkue ja kulkeminen, tuoreeks' ja terveeks' toivottaminen, siunaus, toivo, juhla, valo, tuoksu, violetti tai sininen

Kiirastorstai

- leipä, malja, yhdessä, lammas(paisti), ateria, jalkojen pesu, violetti

Pitkäperjantai

- ruusu, naula, naulaaminen, puu, kynttilän sammuttaminen, risti, musta

Hiljainen lankalauantai

- lukko, eristyksissä, pelko, sammutettu kynttilä, kivinen hauta, iso kivi, musta

Pääsiäisyö

- pääsiäiskynttilä, kastemalja, tyhjä hauta, enkeli, valkoinen

Pääsiäispäivä

- lammas, tyhjä (hauta), käärinliinat, valo, aurinko, pääsiäisruoho, pääsiäisliljat, pääsiäismuna, samassa pöydässä, (toinen toisemme) palvelu, valkoinen

Lasten huomioiminen striimatuissa jumalanpalveluksissa ja messuissa

Pääsiäinen puhuttelee myös lapsia. Pääsiäisen jumalanpalveluksissa ja messuissa on hyvä olla jotain myös heille. Tänä vuonna koululaiset eivät pääse koulujen kanssa heille tavallisesti järjestettäviin kirkkohetkiin. Monin paikoin lapsille pidetään hiljaisella viikolla striimin kautta kuitenkin kirkkohetkiä. Seurakunnan yhteisissä jumalanpalveluksissa ja messuissa on hyvä muistaa lasten läsnäolo striimin äärellä.

Lapsia varten suunniteltuja linkkejä ovat Lasten kirkon pääsiäissivusto ja sunnuntaisivut:

<https://lastenkirkko.fi/paasiainen>

<https://lastenkirkko.fi/sunnuntaisivut.html>

sekä videolinkki:

<https://www.youtube.com/watch?v=Jl3p7zaqcdM&list=PLZNcfaSxJT4C4nm-LyaQOEfm07omO4fRG>

Tätä tarinaa voidaan käyttää lasten kanssa pääsiäisasetelmaa rakennettaessa.

Suuren juhlan odotus

Hippu kaipasi tuttua ääntä, joka kertoi keväisin palmun oksista ja lapsista, jotka iloitsivat temppeleissä. Ääni kietoi turvallisesti ympärilleen silloinkin, kun puhuttiin yhteisestä ateriasta, pimenevästä illasta, yksin jäämisestä, pelosta ja surusta. Hippu muisti, miten kertojan ääni aina lopulta muuttui kuin kevätpuoksi. Ilo nousi silmiin asti, kun pitkältä tuntuvan hiljaisuuden jälkeen musertava suru muuttui toivoksi ja riemuksi. Hipusta tuntui, että ilo kupli kaikkialla, kun hän sai vapauttaa laulunsa toisten kanssa raikuvaksi kuoroksi.

Nyt ääntä ei kuulunut. Ei kertojan ääntä eikä Hipun ääntä. Tuntui, että pääsiäinen oli peruttu. Ei askartelua. Ei vierailuja. Ei uuden laulun opettelua. Juhlan odotus ei kasvanut koko käytävän ja ikkunat peittäviksi taideteoksiksi tai keväänvihreäksi ruohoksi ikkunalaudalla. Hippu huolestui. Näiden lukkojen taakse juhla ei löydy, hän ajatteli.

Aikansa murehdittuaan Hippu keksi, että ehkäpä tänäkin vuonna lapset voivat tehdä juhlan näkyväksi ja kuuluvaksi. Ajatuksistaan ilahtuneena hän katseli ympärilleen. Hän alkoi nähdä uudella tavalla ja poimi mielessään tarvikkeita koko perheen pyhään leikkiin. Hippu huomasi, miten kukkaruukuista riippuva puutarha alkoi kuiskia rukouksesta ja ihmeellisestä elämästä. Puuhaillessa laulun säkeistökin karkasi, vaikka Hipun piti muistaa olla ihan hiljaa.

”Tarvitaan värikäs pajunoksien päivä”, Hippu pohti puoliääneen. Yksi päivä on violetti. Se on leivän murtamisen ja jalkojen pesun päivä. Yksi päivä on kokonaan musta möykky. Siihen mahtuu kaikki suru ja sitten tulee kirkas ja valkoinen ilon päivä. Siitä alkaa suuri pääsiäisjuhla!

Virpominen palmusunnuntaina virtuaalisesti

Virpominen on karjalainen perinne, joka on sittemmin levinnyt kaikkialle Suomeen. Virvottaessa toivotetaan keväällä ensimmäisenä herävillä koristelluilla pajunoksilla tuoreutta, terveyttä ja Jumalan siunausta. Virpoessa kosketetaan kevyesti virvottavaa ja lausutaan esimerkiksi: ”Virvon, varvon tuoreeks’, terveeks’, tulevaks’ vuodeks’. Jumala sinua siunatkoon”. Lopuksi virpomavitsa annetaan virvottavalle.

Vuonna 2020 virpominen ei onnistu tavalliseen tapaan. Kaipaamme tässä ajassa kuitenkin juuri terveyden ja siunauksen toivotusta. Siksi liitymme perinteeseen uudella tavalla. Palmusunnuntaita edeltävänä perjantaina julkaistaan virpomisvitsaa kuvaava emoji. Toivomme, että sitä jaetaan eteenpäin. Sen voi myös mainita ja kehottaa virpomiseen palmusunnuntain saarnassa tai lähettämissanoissa.

Virtuaalinen virpominen on perinteen elävyyttä parhaimmillaan. Esimerkiksi toisella puolella maata asuva isovanhempi, kummi tai kummilapsi ilahtuu varmasti saadessaan puhelimeensa vaikkapa videotervehdyksen pieneltä tai isommalta virpojalta. Virpominen on liittymistä siunauksen ja suurimman hyvän toivottamisen ketjuun.

Palmusunnuntain sanajumalanpalvelus

Palmusunnuntai aloittaa hiljaisen viikon. Jos haluatte seurakunnassa tehdä hiljaisen viikon ja pääsiäisen matkasta yhtenäisen, kannattaa sopia esim. siitä, ohjeistetaanko seurakuntalaisia rakentamaan olohuoneeseen pääsiäisasetelma.

Tässä jumalanpalveluksessa voit muistuttaa osallistujia virtuaalisesta virpomisesta. Palmusunnuntaina virpomisella toivotaan uudistavaa tuoreutta, terveyttä ja Jumalan siunausta. Tätä me juuri nyt tarvitsemme.

Pääsiäisasetelma kotona

Palmusunnuntaina esillä voivat olla esim. palmunoksat tai vehreät oksat, pajunoksat ja virpomavitsat, kulkue ja kulkeminen, tuoreeks' ja terveeks' toivottaminen, siunaus, toivo, juhla, valo, tuoksu, violetti tai sininen, kynttilä.

Kynttilän voi sytyttää jumalanpalveluksen alkaessa.

Ehdotus johdantosanoiksi

Jumalan perheväki. Tänä vuonna palmusunnuntain riemuitsevat kuorot ja kulkueet on peruttu. Olemme vetäytyneet tai joutuneet eristyksiin toisistamme. Yhteisessä jumalanpalveluksessa liitymme sydämässämme palmusunnuntain kansanjuhliaan, joka toivottaa tervetulleeksi Jeesuksen, Pelastajan.

Jeesus, kuninkaamme. Me tarvitsemme apuasi. Tule keskellemme ja johdata meitä rohkaistumaan palmusunnuntain toivotuksesta, sillä sinä voit kääntää surun iloksi, kuoleman elämäksi, pelon rohkeudeksi ja lamautumisen luottamukseksi.

Virpominen

Voit muistuttaa virtuaalisesta virpomisesta saarnassa tai lähettämisen yhteydessä.

Rukouksia

Päivän rukous, selkokielineen

Pyhä Jumala.
Sinä lähetit Poikasi Jeesuksen pelastamaan maailman.
Anna meille Pyhä Henkesi, että osaamme ottaa Jeesuksen vastaan.
Auta meitä luottamaan hänen apuunsa joka päivä.
Rukoilemme sinua Herran Jeesuksen Kristuksen kautta.
Hän elää ja hallitsee yhdessä sinun ja Pyhän Hengen kanssa.

Virpomisvitsojen siunaus

Pappi voi siunata virpomavitsat ja seurakunnan tervehdykset seuraavalla rukouksella:

Rakas taivaan Isä, kiitos, että saamme jo palmusunnuntaina aavistaa pääsiäisen ilon. Kansanjoukkojen hurratessa Jeesus saapui Jerusalemiin aasilla ratsastaen. Riemuitsevan kansan esimerkkiä seuraten mekin otamme käsiimme pajunoksia.

Niin kuin kansanjoukot ja lapset tervehtivät Sinua huutamalla hoosianna, niin mekin laulamme sinulle kiitosta ja tahdomme muistaa suuria pelastustekojasi Herrassamme Jeesuksessa Kristuksessa.

Siunaa sinä, kaikkivaltias Jumala, Isä ja Poika ja Pyhä Henki, nämä virpomavitsat ja salli meidän niitä kantaen muistaa Poikasi riemullista ylösnousemusta ja voittoa kuolemasta. Sinulle kiitos ja kunnia nyt ja aina ja iankaikkisesta iankaikkiseen.

S Aamen.

Palmusunnuntain esirukous

Vapahtajamme Jeesus Kristus, sinä, joka kuljit ihmisen tien. Sulje rakkautesi kaikki, jotka kärsivät koronapandemian vuoksi.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Hyvä Jumala, tuomme eteesi maamme johtajat ja kaikki, jotka tekevät päätöksiä. Anna heille viisautta, voimia, kestävyyttä ja vastuullista mieltä. Kuule rukouksemme.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Jumala, rakkauden antaja. Siunaa koteja ja perheitä. Vahvista keskinäistä yhteyttä ja huolenpitoa. Ole lähellä eristettyjä ja auta, ettei kukaan jää yksin. Kuule rukouksemme.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Palmusunnuntaina toivomme ja toivotamme terveyttä. Siunaa, vahvista ja varjele kaikkia terveydenhuollossa ja auttamistyössä palvelevia. Kuule rukouksemme.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Jumala, monet huolet tuntuvat musertavilta. Riittävätkö rahat? Onko työtä? Uskallanko odottaa tulevaisuudelta hyvää? Auta luottamaan huolenpitoosi ja rohkaise meitä vaikeuksien keskellä.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Ihmiseksi tullut Jeesus Kristus, tämä luomakunta ja kirkkosi koko maailmassa on yhteinen. Ohjaa myötätuntoamme, keskinäistä rakkauttamme ja apuamme kaikkein pienimmille ja hauraimmille. Sinä olet läsnä heissä.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Hyvä Jumala. Sinä lähetät meidät levittämään hyvyyttä ja siunausta. Siunaa jokaista, jota kannamme mielessämme tänä virpomisen sunnuntaina. Suo terveyttä, siunausta ja läheisyyttä, vaikka olemme toisistamme erillään.

S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.

Kiitämme runsaista lahjoistasi, joista ammennamme rakkauttasi. Kiitos jokaisesta, joka aktivoituu auttamaan. Kiitos kevään kasvavasta valosta. Kiitos, että Sinä olet maailman valo.

**S Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin.
Aamen.**

Lähtettäminen

Jumala on uskollinen.
Luottakaa häneen.
Olkaa valona maailmassa.
Kiittäkää elämän lahjasta.
Rukoilkaa lakkaamatta.
Jakakaa palmusunnuntain riemua ja toivoa läheisillenne.
Lähtettäkö virpomisemoji tai -kuva siunauksen merkinä.
Jääkää Herran rauhaan.
Lähtekää siunattuina ja jakakaa siunausta.

Hiljaisen viikon maanantai, tiistai ja keskiviikko

Hiljaisella viikolla on tärkeää, että rukous jatkuu kaikkina päivinä. Jos mahdollista, seurakunta voi striimata lyhyitä hartauksia, musiikkihetkiä tai meditaatioita oman traditionsa mukaan.

Aineistoa näiden päivien hartaushetkien toteuttamiseen löytyy tästä linkistä

<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/umalanpalveluselama/aineistoa-kirkkovuoden-pyhapaiviin/hiljainen-viikko-ja-paasiainen>

Kiirastorstain messu

Ehtoollinen on kiirastorstain keskeinen teemallinen sisältö. Toinen kiirastorstain teema, jalkojen pesu, muistuttaa Vapahtajan käskystä palvella ja rakastaa. Eläessämme tässä poikkeustilanteessa, tämän teeman vahva esillä pitäminen luo toisenlaista yhteyttä jumalanpalvelukseen osallistujien kesken fyysisen läsnäolon puuttuessa. Tämä aineisto sisältää ohjeen sekä jalkojen pesuun että valvomiseen kirkkosalissa messun jälkeen, jotka seurakunta voi halutessaan toteuttaa striimissä.

Messussa tulee muistaa noudattaa turvavälejä ja kaiken kaikkiaan erittäin tarkkaa hygieniää, jonka noudattaminen saa myös näkyä. Piispat ovat ohjeistaneet hiippakuntiansa seurakuntia ehtoollisen vietossa.

Striimauksessa olisi suotavaa kiinnittää huomiota siihen, miten messun alku ja loppu toteutetaan ja striimataan. Mahdolliset ohjeet osallistujille on hyvä antaa ennen messun alkua. Näin osallistujat voivat rauhassa hiljentyä.

Kiirastorstaina messun aloituksena ja liturgisena siirtymänä toimii luontevasti kynttilöiden sytyttäminen. Kirkon kuoriin sytytetään messun alussa 12 apostolin kynttilät ja niiden keskelle yksi isompi Kristus-kynttilä.

Seuraavassa esitetään muutamia huomioita ja ehdotuksia messun toteutukseen:

Pääsiäisasetelma kotona

Kiirastorstain pääsiäisasetelmassa voi olla esim. kynttilä, leipä, malja, yhdessä, lammas(paisti), ateria, jalkojen pesu, violetti.

Kynttilä sytytetään alussa.

Ehdotus johdantosanoiksi

Rakkaat kristityt. Tänä iltana aloitamme ristien ja ylösnousemuksen pääsiäisen vieton. Muistamme ehtoollisen asettamista. Olemme koolla Herran läsnäolossa. Herramme Jeesus Kristus on luvannut: ”Missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään” (Matt. 18:20). Tähän lupaukseen me nytkin luotamme.

Tämä kiirastorstai on erityinen. Emme voi tänä iltana osallistua yhdessä pyhälle aterialle. Puhutelkoon tämä vajavuutemme meitä tänä iltana ja kutsukoon yhteyden kaipuamme meitä yhä vahvemmin rukoukseen pyhän salaisuuden äärelle. Pyhän Hengen kautta meillä on yhteys Herraamme ja toisiimme. Hän on meissä ja me hänessä.

Kristuksen palvelevan rakkauden esikuva kutsuu meitä muutokseen. Hänen läsnäoloonsa ja armoonsa turvaten tunnustamme nyt yhdessä syntimme.

Päivän rukous

Jeesus, Jumalan Poika.

Sinä annat meille itsesi ehtoollisessa.

Ehtoollisen leipä ja viini ovat sinun ruumiisi ja veresi.

Ehtoollinen yhdistää meidät sinuun ja toisiimme.

Vahvista meidän uskoamme sinuun.

Auta meitä ottamaan vastaan lahja, jonka annat.

Jeesus Kristus, kuule tämä rukous.
Sinä elät ja hallitset yhdessä Isän ja Pyhän Hengen kanssa aina ja ikuisesti.

Raamatunluku ja saarna

Suosittelaaan lukukappaleen (1. Kor. 11: 23–29) ja evankeliumin (Joh. 13: 1–15) lukemista, koska lukukappaleessa esiintyvät ehtoollisen asetussanat ja evankeliumissa kiirastorstain toinen teema, palvelu ja jalkojenpesu. Mikäli jumalanpalvelukseen liitetään saarnaan jälkeen jalkojenpesu, tämä on hyvä huomioida saarnan sisällössä.

Jalkojen pesu

(Englannin kirkon Common Worship -aineistosta kääntänyt ja tähän tilanteeseen sovittanut Mika K T Pajunen.)

Saarnan jälkeen liturgi voi pestä striimissä jonkun / toisten jalat. Saarnassa pitää silloin ottaa tämä huomioon ja johdattaa symbolin äärelle. Samalla voidaan kertoa mahdollisuudesta pestä jalat kodeissa ja muistuttaa siitä, että palvelun tulee olla palvelua – toisin sanoen ketään ei saa pakottaa tai painostaa tämän symbolin vastaanottamiseen vaan jokaisen tahtoa ja parasta on kunnioitettava. Palvelijan tulee pitää huolta myös omasta hyvinvoinnistaan ja kunnioittaa viranomaisten antamia ohjeita ja suosituksia ja pidättäytyä omaan lähipiiriinsä, jonka kanssa viettää muutenkin aikansa.

Jalkojen pesun aikana voi olla sopivaa musiikkia. Englannin kirkko suosittaa esim. Taizé-laulua Ubi caritas, jota voidaan toistaa toimituksen ajan.

Mahdollisen jalkojen pesun jälkeen voi olla hyvä kuvata, kuinka pesijä pesee huolellisesti saippualla omat kätensä ennen kuin muu toiminta jatkuu.

Jalkojen pesu voi päättyä tähän rukoukseen:

Herra Jeesus Kristus,
sinä olet opettanut meille,
että sen minkä teemme yhdelle vähäisistä veljistämme ja sisaristamme,
sen me teemme sinulle:
anna meille voimaa tulla toistemme palvelijoiksi
niin kuin sinä olit kaikkien palvelija
ja annoit elämäsi ja kuolit kaikkien puolesta
mutta elät ja hallitset nyt ja iankaikkisesti.
Aamen.

Sen jälkeen jatketaan yhteiseen esirukoukseen.

Yhteinen esirukous

Kiirastorstaina voidaan käyttää **Trishagionia** (VK 718, mahdollisesti ajankohtaiseen koronaviruspandemiaan liittyvin lisäsanoituksin) tai **Litaniaa** (VK 719).

Esirukous

(Englannin kirkon Common Worship -aineistosta kääntänyt ja tähän tilanteeseen sovittanut Mika K T Pajunen.)

Rukouksen **yhteisesti lausuttavat osat** voidaan toteuttaa myös kaikuna. Jos toteutetaan kaikuna, toistetaan myös Herra, kuule meitä.

Rukoilkaamme Jumalaa, Isäämme, Pyhän Hengen voimassa Kristuksen maailman Pelastajan kautta.

Isä,
Tänä yönä kun Poikasi kavallettiin,
hän pesi opetuslastensa jalat.
Me sitoudumme seuraamaan hänen esimerkkiään rakkaudessa ja palvelussa.
Herra, kuule meitä:
ja tee meistä nöyriä.

Tänä yönä, hän rukoili opetuslastensa puolesta, että he olisivat yhtä.
Me rukoilemme kirkkosi ykseyden puolesta.
Herra, kuule meitä:
ja yhdistä meidät.

Tänä yönä, hän rukoili niiden puolesta, jotka opetuslasten todistuksen tähden uskovat häneen. Me rukoilemme kirkkosi lähetyksen puolesta.
Herra, kuule meitä:
ja uudista meidän intomme.

Tänä yönä, hän antoi opetuslapsille käskyn rakastaa, mutta kärsi itse hyljättynä.
Me rukoilemme hylättyjen ja rakkautta kaipaavien puolesta.
Herra, kuule meitä:
ja täytä meidät rakkaudellasi.

[Tänä yönä, kun maailma kärsii pandemian kourissa, hän tuntee tuskamme ja rukoilee yhä puolestamme.
Me rukoilemme kaikkien sairaitten ja kuolevien sekä heitä hoitavien puolesta.
Herra, kuule meitä:
ja anna meille luottamus sinun lopulliseen voittoosi pahasta.]

Tänä yönä, hän muistutti opetuslapsiaan, että jos maailma vihaa heitä, on se ennen vihannut häntä.
Me rukoilemme uskonsa tähden vainottujen puolesta.
Herra, kuule meitä:
ja anna meille sinun rauhasi.

Tänä yönä, hän hyväksyi kuoleman maljan ja odotti valtakunnan uutta viiniä.
Me muistamme Kristuksen rauhassa kuolleita.
Herra, kuule meitä:
ja ota kaikki lapsesi paratiisiin.

Rukous alttarin kattamisen yhteydessä

Rukouksen yhteisesti lausuttavat osat voidaan toteuttaa myös kaikuna.

Messussa olemme yhtä ristiinnaulitun ja ylösnousseen Herramme kanssa.
 Ehtoollinen todistaa, ettei lunastus koskenut vain esivanhempiamme
 vaan myös meitä kaikkia,
 jotka Kristus on johtanut vankeudesta vapauteen, murheesta juhla-aterialle.
 Niin kuin hän vietti ehtoollista opetuslasten kanssa ylähuoneessa,
 samoin hän tulee luoksemme nyt missä ikinä olemme hänen nimeensä kokoontuneina.
 Vietämme ehtoollista yhdessä enkelien ja kaikkien aikojen ja paikkojen pyhien kanssa
 aina siihen saakka, kunnes hän tulee kunniassaan.

Kiitetty olet sinä Jumala, kaikkeuden Herra,
 sinulta saamme leivän, maan hedelmän.
Kiitetty olkoon Jumala iankaikkisesti.

Kiitetty olet sinä Jumala, kaikkeuden Herra,
 sinulta saamme viiniköynnöksen hedelmän.
Kiitetty olkoon Jumala iankaikkisesti.

Rukous ja asetussanat

Eukaristisen rukouksen yhteydessä voidaan käyttää yhteen ääneen lausuttuna tai laulettuna seurakunnan vastausta:

S Me julistamme hänen kuolemaansa.
 Me todistamme hänen ylösnousemistaan.
 Me odotamme hänen tulemistaan kunniassa.

Ehtoollisen vietto

Ehtoolliselle osallistujat voivat rukoilla ääneen luettuna tai laulettuna:

Herra, en ole sen arvoinen, että tulet luokseni. Sano vain sana, niin minä paranen. (VK 815)

Mikäli mahdollista, yhteysaterian ulottuvuutta vahvistetaan visuaalisella toteutuksella. Ehtoollisen jakamisen aikana kuvataan alttaritaulua, krusifiksia tai ehtoollismaljaa. Samalla luetaan ääneen tai liitetään kuvaruudulle ns. hengellisen osallistumisen rukous. Mahdollisuuksien mukaan tämä rukous lausutaan virtuaaliyhteyksin läsnä olevaa seurakuntaa kohti:

Herra Jeesus,
 uskon, että olet läsnä sakramentissasi
 ja tahtoisin ottaa sinut siinä vastaan kuin juhlavieraan.
 Koska juuri nyt en voi, rukoilen sinua:
 tule silti luokseni Vapahtajana,
 syntien anteeksiantajana,
 lohduttajana.
 Tahdon seurata sinua, Jumalan Karitsa,
 minne ikinä minut vietkin,
 ja rakastaa sinua yli kaiken,
 ja lähimmäistäni niin kuin itseäni.
 Ole ylistetty, Herra Jeesus Kristus!
 Aamen.

(Rukouksen lähde: Timo Viitanen)

Aterian päätyttyä ennen kiitosrukousta joku jumalanpalveluksessa avustavista sammuttaa yhden apostolien kynttilöistä. Siinä yhteydessä hän lausuu: Juudas, joka kavalsi Jeesuksen, poistui pimeään yöhön kesken aterian.

Kiitosrukouksen jälkeen sammutetaan muidenkin opetuslasten kynttilät ja sanotaan: Kun Jeesus oli vangittu, kaikki opetuslapset pakenivat ja jättivät hänet yksin.

Kun kynttilät on sammutettu, luetaan/lauletaan psalmi 22. Mikäli mahdollista liitetään psalmin teksti näkyviin ruudulle.

Psalmin aikana alttarikynttilät sammutetaan. Altтари riisutaan juhlallisesti ja rauhallisesti. Riisuminen ja psalmin lukeminen yhdessä harjoitellaan, siten että ne kestävät yhtä kauan. Risti ja sammutetut kynttilät kannetaan pois. Vain Kristus-kynttilä jää palamaan. Jos alttarilla on krusifiksi, se voidaan jättää paikoilleen. Altтари puetaan mustaan. (Alttarille voidaan tuoda pitkäperjantain symbolit oman seurakunnan käytäntöjen mukaisesti.)

Psalmin ja alttarin riisumisen jälkeen lauletaan virsi 77 ilman säestystä.

Jumalanpalveluksen päätöskelloja ei soiteta.

Kristus-kynttilää ei sammuteta striimauksen yhteydessä, vaan lähetys voidaan päättää esimerkiksi feidaamalla kuva pois tai lausumalla ”Kristus oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti. Lähtekää hänen rauhassaan”, minkä jälkeen lähetys päätetään.

Valvominen messun jälkeen

(Englannin kirkon Common Worship -aineistosta kääntänyt ja tähän tilanteeseen sovittanut Mika K T Pajunen.)

Jos halutaan ja on mahdollista, voidaan jatkaa valvomista kirkossa niin, että seurakuntalaiset voivat osallistua striimin kautta.

Alttarin riisumisen jälkeen seurakunta jää valvomaan Kristuksen kanssa Getsemaneen, kunnes jokainen opetuslapsi viimein nukahtaa ja lähtee pois. Tämä voidaan välittää striimin kautta, jos halutaan.

Valvomisen toteutetaan siten, että alttarin riisumisen yhteydessä Kristus-kynttilä ja mahdollisesti ylijääneet siunatut ehtoollisaineet siirretään erilliselle pikkualttarille, jossa voi olla myös esimerkiksi viherkasvi. Striimauksen yhteydessä olisi tässä kohden tärkeää keskittää kamera kiinteästi tähän ja antaa Kristus-kynttilän palaa kaikessa rauhassa muutoin pimenevässä kirkossa.

Valvomisen aikana voi olla täysi hiljaisuus tai sitä voidaan rytmittää oheisilla lukukappaleilla ja psalmeilla tai muulla vastaavalla aineistolla. Tekstien väliin on syytä jättää paljon rukoushiljaisuutta. Valvomisen vietetään hiljaisuuden retriitin tapaan ja se saa kestää pitkään. Psalmi voidaan lukea tai laulaa.

Joh. 13:16–30

Ps. 113

Joh. 13:31– loppuun

Ps. 114

Joh. 14:1–14

Ps. 115

Joh. 14:15– loppuun

Ps. 116:1–9
Joh. 15:1–17
Ps. 116:10– loppuun
Joh. 15:18-16:4a
Ps. 117
Joh. 16:4b–15
Ps. 118:1–9
Joh. 16:16– loppuun
Ps. 118:10–18
Joh. 17:1–19
Ps. 118:19– loppuun
Joh. 17:20– loppuun
Ps. 118:1–9

Tätä voi seurata Psalmi 54 ja sen jälkeen valvomisen evankeliumi, joka on yksi seuraavista:
Luuk. 22:3–62
Matt. 26:30– loppuun
Mark. 14:26– loppuun

Evankeliumia seuraa täysi hiljaisuus.

Valvominen päättyy, kun seurakunta ei jaksakaan enää valvoa. Kristus-kynttilää ei sammuteta striimauksen yhteydessä, vaan lähetys voidaan päättää esimerkiksi feidaamalla kuva pois tai sanomalla ”Kristus oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti. Lähtekää hänen rauhassaan.”, jonka jälkeen lähetys päätetään.

Pitkäperjantain sanajumalanpalvelus

Seurakuntien on hyvä laittaa etukäteen someen ja nettisivuilleen tietoa jumalanpalveluksiin liittyvästä symbolisesta, osallistavasta toiminnasta (esim. alttarin rakentaminen) ja myös virret, jotta ne voidaan etsiä valmiiksi.

Pitkäperjantain sanajumalanpalveluksessa on hyvä keskittyä ensisijaisesti kirkkovuoden ajankohtaan ja sen merkitykseen, ristiin ja sen sanomaan. Ristiinnaulittu Jeesus on meille erityisesti kipujen ja sairauden kantaja.

Jumalanpalvelusta varten voidaan kotona rakentaa erityinen paikka, johon laitetaan esille pitkäperjantain tapahtumiin liittyviä esineitä, esim. risti, viisi ruusua, musta kangas, orjantappurakruunu, kynttilä (jota ei sytytetä) ja muita sopivia esineitä. Risti, ruusut ja orjantappurakruunu on voitu askarrella yhdessä ennen jumalanpalveluksen alkua.

Jumalanpalveluselämän sivulla evl.fi/plussassa on aineistoa pitkäperjantain sanajumalanpalveluksen toteuttamiseen sekä kaava, johon on valmiiksi koottu kaikki valmiit rukoukset ja mm. moitteet.

<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/umalanpalveluselama/aineistoa-kirkkovuoden-pyhapaiviin/hiljainen-viikko-ja-paasiainen>

Pitkäperjantain sanajumalanpalveluksen striimaaminen

Pitkäperjantain jumalanpalvelus on vaikuttava. Striimin kautta osallistuville tulisi, mikäli se on järjestettävissä, antaa mahdollisuus hiljentyä n. 10 min ennen jumalanpalvelusta ja 10 minuuttia jumalanpalveluksen jälkeen. Sinä aikana voisi olla kirkosta striimattua kuvaa alttarialueelta. Jos hiljaisuutta käytetään ennen ja jälkeen jumalanpalveluksen, olisi tärkeää rauhoittaa tila myös jumalanpalveluksen toimittajien liikkumiselta. Herran siunauksen jälkeen voi kuvata jotain alttarialueen yksityiskohtaa. Jos halutaan, voidaan käyttää striimissä myös ennakkoon otettuja kuvia. Musiikin ja tekstien lukemisen aikana voidaan kuvata kirkkotilassa olevia pitkäperjantain aiheisiin liittyviä symboleja. Striimaus ei kuitenkaan ole jumalanpalveluksen pääasia vaan seurakunnan rukous.

Pitkäperjantain musiikista

Musiikilliselta ilmeeltään pitkäperjantai on yksinkertainen ja karu. Yksiäänistä laulua voi kuitenkin tukea esimerkiksi jonkin soolosoittimen (esim. viulu, sello, huilu, kitara) käytöllä tai pelkistetyllä urkujen käytöllä (esim. pelkkä jalkio käytössä tai uruista soitetaan vastääni melodialla jne.).

Jumalanpalveluksessa voi olla kanttorin lisäksi muutama laulaja, jotka muodostavat esilaulajaryhmän. Kuitenkin muistetaan 10 osallistujan sääntö ja turvavälit. Esilaulajaryhmän äänet tuovat striimin kautta osallistuville seurakuntalaulun tunnun.

Pääsiäisasetelma kotona

Pitkäperjantaina asetelmassa voi olla esim. kynttilä, risti, ruusu, naula, naulaaminen, puu, kynttilän sammuttaminen, musta.

Kynttilän voi sammuttaa evankeliumin lukemisen aikana.

Ehdotus johdantosanoiksi

”Hyljeksitty hän oli, ihmisten torjuma, kipujen mies, sairauden tuttava, josta kaikki käänsivät katseensa pois.” Tämän Jesajan sanan kristityt ovat aina ajatelleet tarkoittavan Jeesusta, Vapahtajaamme. Kaikki hylkäsivät hänet. Yksin hän joutui tutkittavaksi ja tuomittavaksi.

Jesaja jatkaa: ”Ja kuitenkin: hän kantoi meidän kipumme, otti taakakseen meidän sairautemme.” Tänä päivänä tämä sana on koskettaa erityisellä tavalla. Tänään olemme koolla ristin äärellä kipujemme ja sairautemme kanssa. Etsimme lohdutusta, helpotusta ja turvaa.

Rukouksia

Päivän rukous, selkokielineen

Jeesus, Jumalan Poika.
Sinä voitit pahan vallan ristillä.
Sinä avasit meille tien ikuisen elämään.
Sinun ristisi antaa meille toivon.
Vahvista meidän uskoamme sinuun.
Jeesus Kristus, kuule tämä rukous.
Sinä elät ja hallitset yhdessä Isän ja Pyhän Hengen kanssa aina ja ikuisesti.

Esirukous

Suosittelaa litanian käyttöä, koska siinä on sanoitettu ihmiskunnan ikiaikaista elämää ja ristinpolkua liittyen myös tämänhetkiseen kriisitilanteeseen. Litania löytyy virsikirjasta nro 719, myös virsikirja.fi

Pääsiäisyö ja pääsiäispäivä

Pääsiäisen ohjeita

Pääsiäisen jumalanpalveluksia kannattaa poikkeusaikanakin viettää seurakunnan normaalin käytännön mukaan. On tärkeää, että rukous jatkuu suuren juhlan ajan vaikeanakin aikana.

Pääsiäisen jumalanpalvelusten viettoa varten kirkkokäsikirja tarjoaa rikkaan materiaalin. Jos seurakunnassa ei ole tapana viettää pääsiäisyön messua, pääsiäisyön liturgista aineistoa kuten kasteen muistamista, voidaan käyttää pääsiäispäivän messussa. Striimattavissa jumalanpalveluksissa käytettävät symbolit ja symbolinen toiminta korostuvat ja puhuttelevat ihmistä eri tavalla kuin tavallisesti.

Ehdotuksia pääsiäisen messuihin:

- **Pääsiäiskynttilän käyttö:** Pääsiäisyön messu alkaa pääsiäiskynttilän sytyttämisellä. Jos seurakunnassa ei ole vietetty pääsiäisyön messua, voidaan pääsiäispäivän messu aloittaa pääsiäiskynttilän sytyttämisellä. Ohje pääsiäiskynttilän valmistamiseen ja käyttöön löytyy tältä sivulta [OHJEITA JUMALANPALVELUKSIIN.](#)
- **Valot:** Valoja lisätään pääsiäiskynttilän jälkeen vähitellen: Kuolema on voitettu, pimeys vaihtuu valoksi.
- **Kasteen muistaminen** voidaan liittää pääsiäisen jumalanpalveluksiin. Symbolinen toiminta, vesi ja ääni ovat merkittäviä elementtejä. Kasteen muistamista varten tulee huolehtia, että kastemaljassa on vettä. Kotona voi ottaa esille astian, jossa on vettä. Kasteen muistaminen voidaan toteuttaa saarnan ja uskontunnustuksen välissä esimerkiksi seuraavassa järjestyksessä:
 - saarna
 - johdantosanat kasteen muistamiseen, valutetaan vettä kuuluvasti
 - rukous
 - kehotus (esim. Muistakaa omaa kastettanne. Pysykää Kristuksen seuraajina.)
 - uskontunnustus, jonka jälkeen mahdollisesti kysymys ja lupaus: Tahdotteko osoittaa tämän uskon elämässänne? Tahdon.
- **Suitsutus:** Vaikka tuoksut eivät verkon yli välity, suitsuke rukouksen vertauskuvana on vahva symboli. Suitsutusohjeet löytyvät Sakastista. [OHJEITA JUMALANPALVELUKSIIN.](#)
- Ehtoollisen asettaminen kuvataan. Ehtoollisen jakamisen aikana luetaan: *Rukous kun ei voida nauttia ehtoollista.* Tällöin kuvataan lukijaa ja sanat osoitetaan suoraan katsojalle.

Pääsiäisyö

Pääsiäisasetelma kotona

Pääsiäisyönä asetelmassa voi olla esim. pääsiäiskynttilä, kastemalja, tyhjä hauta, enkeli, valkoinen.

Ehdotus johdantosanoiksi

Muokattu käsikirjan johdantosanoista

Rakkaat kristityt! On tullut pyhä pääsiäisjuhla.
Tämä on se yö, on tullut se yö, jolloin Israelin lapset vapautettiin Egyptin orjuudesta.
Tämä on se yö, jona Jumalan kirkkaus karkottaa kuoleman pimeyden.
Tämä on se yö, jolloin valo loistaa meille pimeydessä ja sairauden keskellä kamppaileville.
Tämä on se yö, jona Jumala vapauttaa Kristukseen uskovat synnin ja kuoleman vallasta.
Kristus nousi kuolleista! Totisesti nousi.

Rukouksia

Päivän rukous

Pyhä Jumala.
Sinä herätit Poikasi Jeesuksen kuolemasta.
Sinä vapautit meidät synnin ja kuoleman vallasta.
Sinä valaiset pääsiäisyön Jeesuksen ylösnousemuksen valolla.
Me kiitämme sinua Jeesuksen teoista.
Anna meille pääsiäisen ilo ja rauha.
Rukoilemme sinua Herran Jeesuksen Kristuksen kautta.
Hän elää ja hallitsee yhdessä sinun ja Pyhän Hengen kanssa.

Pääsiäisyön esirukous

Yhteinen rukouslause:
Kristus nousi kuolleista,
Totisesti nousi.

Kuolema on voitettu, lukot avattu ja muurit murrettu. Niin mekin olemme yhdessä, vaikka erillämme toisistamme. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Vapahtaja on kulkenut kärsimyksen läpi, kuolemasta elämään. Niin mekin kuljemme epätoivosta toivoon, surusta iloon ja rauhattomuudesta rauhaan. Kristus nousi kuolleista,

S Totisesti nousi.

Maailmamme on täynnä ahdistusta ja pelkoa. Tule luoksemme, sinä ihmisen elämän elänyt Jumala. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Tulemme luoksesi rikkinäisinä, sairauden murtamina, pandemian eristäminä ja huolien täyttäminä. Ole kanssamme, sinä kipujen tuttava. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Tuomme luoksesi kaikki kärsivät, sairaat, yksinäiset ja toisistaan eristetyt. Lohduta ja pidä lähelläsi, sinä puolestamme kuollut Jumala. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Tuomme luoksesi koko luomakunnan huudon, lajien sukupuuton, aavikoitumisen, vähenevät vesivarat ja kaiken sen, millä tuhoamme luomakuntaasi. Kuule luomakunnan huuto, sinä kaiken Luoja. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Tuomme luoksesi maailmamme kriisit: Syyrian, Afganistanin, Irakin, Israelin ja Palestiinan, ja kaikki ne kriisit, joista me emme tiedä, mutta jotka sinä näet. Kulje kärsivien kanssa, sinä kärsimyksen tunteva Jumala. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Tuomme luoksesi kaikki väkivallan ja vainon uhrit, kidutetut, sorretut, maahan painetut ja vaiennetut. Kuule huutomme, sinä ristillä runneltu Jumala. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Tuomme luoksesi heidät, jotka ovat kuolleet. Sairauden uuvuttamat, äkillisesti menetetyt, pitkään taistelleet ja toisten puolesta uhrautuneet. Omat läheisemme, joita kaipaamme. Kuule huutomme, sinä kuoleman voittaja. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.

Kristus, sinä voitit kuoleman ja annoit meille elämän. Anna meille rakkautesi, anna toivo, ilo ja luottamus. Me ylistämme sinua elämästämme ja ikuisesta elämästä tämän elämän jälkeen. Kristus nousi kuolleista, --

S Totisesti nousi.**S Aamen**

Pääsiäispäivän messu

Ylösnousemuksen sanoma on erityisen koskettava vaikeina aikoina. Se on samaan aikaan mahdottomalta tuntuva ja toivoa antava. Poikkeusaikanakin pääsiäistä vietetään ilolla, mutta samalla rukoillen kaikkien sairaiden ja pelkävien puolesta. Herra armahda -rukous kuuluu myös pääsiäiseen.

Musiikkiehdotukset

Ehdotuksia pääsiäisen virsiksi ja lauluiksi.

Virsi 90 Pääsiäistropari
 Virsi 942 Aurinko tanssii, halleluja!
 Pääsiäinen jatkaa saa (P. Simojoki – A-M. Kaskinen)

Musiikkihetken sopii lasten virsikirjan pääsiäiskaanon Iloitkaa ihmiset (Lasten virsi 33, Sälv. & San. Heini Kataja-Kantola)

Pääsiäisasetelma kotona

Pääsiäisenä pääsiäisasetelmassa voi olla esim. kynttilöitä, lammas, tyhjä (hautaus), käärinliinat, valo, aurinko, pääsiäisruoho, pääsiäisliljat, pääsiäismunia, samassa pöydässä, (toinen toisemme) palvelu, valkoinen.

Virikkeitä liturgiaan ja saarnaan

Kannattaa muistaa myös [Johannes Krysostomoksen pääsiäissaarna](#).

Ehdotus johdantosanoiksi

Kristus on totisesti ylösnoussut! Hän on kanssamme. Hänen ylösnousemuksensa kertoo, että kuoleman pimeys ei hallitse meitä. Ylösnousemuksen valo tekee meidät eläviksi. Mikään ei erota meitä Jumalan rakkaudesta.

Kristus on kuolemallaan sovittanut maailman synnit. Hän armahtaa meidät ja rohkaisee meitä elämään vapaina Hänen yhteydessään.

Tänään ylösnousemuksen ilo ja toivo ovat täällä. Jumala on täällä. Me olemme yhteydessä toisiimme. Yhdessä me vietämme tätä jumalanpalvelusta.

Lutherin pääsiäisrukous

Tästä rukouksesta voi saada jonkin ajatuksen esim. messun johdantosanoihin. Kirjasta Rukoilemme Lutherin kanssa tänään, s. 13.

Herrani Kristus,
 ylösnousemuksellasi olet voittanut ja tallannut jalkoihisi sen,
 mikä erottaa minut sinusta.
 Miksi pelkäisin ja kauhistuisin,
 miksi ei sydämeni olisi rohkea ja iloinen?

Rukouksia

Selkokielineen päivän rukous

Pyhä Jumala.
 Sinä herätit Poikasi Jeesuksen kuolleista.
 Hän voitti kuoleman ja avasi meille tien ikuiseen elämään.
 Anna meille pääsiäisen ilo jokaiseen päivään.
 Rukoilemme sinua Herran Jeesuksen Kristuksen kautta.
 Hän elää ja hallitsee yhdessä sinun ja Pyhän Hengen kanssa.

Esirukous 1: Jumala, salli tänään pääsiäisen rauhan

Lähde: [Kolmas pilari – esirukouskirjasta s. 40](#)

Jos kasteen muistamista ei ole toteutettu pääsiäisyönä, voisi rukoilija tai avustaja valuttaa kastevettä kun rukoillaan kastettujen puolesta.

Jumala, salli tänään pääsiäisen rauhan laskeutua sisimpäämme. Sinä vahvistit Poikaasi hänen rukoillessaan. Anna meillekin luottamus siihen, että sinä olet aina lähellä ja kuulet tänäänkin pyyntöimme, rukouksemme, hiljaisetkin huokauksemme. Kiitos pääsiäisen ilosta.

Tänään kiitämme Jumala, että sinä annoit pääsiäisaamun auringon loistaa Poikasi tyhjälle haudalle. Auta sinä meitä kiittämään ja riemuitsemaan pääsiäisen ilosta ja toivosta. Kiitos siitä, että kasteen kautta olet ottanut meidät maailmanlaajuisen perheesi jäseniksi.

Rukous kastettujen ja heidän läheistensä sekä avioliittoon aikovien puolesta.

Rakas Taivaan Isä. Siunaa kaikkia maailman lapsia, Suomen lapsia ja (oman paikkakunnan nimi) lapsia. Ole meidän lähellämme. Kiitos, että kuulet rukouksemme.

Rukous kuolleiden ja heidän läheistensä puolesta.

Kiitos Jumala, että sinä kohtaat meidät rakkaudellasi joka hetki. Anna kaikille viisautta ja ymmärrystä omissa tehtävissään olivat he sitten päättäjiä, auttajia, opettajia, rakentajia, viljelijöitä tai varjelijoita. Siunaa päiväkoteja, hoitopaikkoja, kouluja, harrastuspaikkoja, ja kaikkia niitä paikkoja, missä lapset ja nuoret ovat koolle. Luo koteihin luottamusta, sopua ja ystävyyttä. Anna perheiden löytää yhteistä aikaa ja taitoa kestää arjen kiireiden tuomat paineet. Anna kaikenikäisille mahdollisuus käyttää niitä kykyjä ja taitoja, joita sinä olet heille lahjoittanut Kiitos kotikirkosta. Kiitos kasteen ja ehtoollisen lahjoista.

Kiitos Jumala, että sinun kaunein olemuksesi on lempeys. Auta sinä meitä elämässämme kaikessa turvautumaan sinun apuusi, rakkautesi ja huolenpitoosi. Ole tänään erityisen lähellä niitä, joiden elämässä on surua, sairautta, huolta tai pelkoa. Auta sinä meitä olemaan heidän apunaan ja tukenaan.

Kiitos elämästä ja ylösnousemuksen lahjasta, joka murtaa kuoleman rajat. Jätämme itsemme, perheemme, koko elämämme Jumalan huolenpitoon ja suojelukseen. Jeesuksen nimessä. Amen.

Esirukous 2:

Common Worshipin pohjalta muokannut Kati Pirttimaa
Lihavoidut lauseet luetaan yhteen ääneen

Rukoilemme Jumalaa, että hän täyttäisi meidät Hengellään.
Armollinen Jumala,
Me kiitämme sinua Pyhän Hengen voimasta.
Vahvista meitä palvelemaan sinua.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Me kiitämme sinua Pyhän Hengen viisaudesta.
Anna meille viisautta ymmärtää sinun tahtosi.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Me kiitämme sinua Pyhän Hengen rauhasta.
Anna meille luottamusta sinun rakkauteesi, mihin ikinä meidät lähetät.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Me kiitämme Pyhän Hengen parantavasta voimasta.
Tuo sovintoa ja eheyttä sinne, missä on rajoja, sairautta ja surua.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Me kiitämme Pyhän Hengen lahjoista.
Varusta meidät siihen työhön, johon olet meidät kutsunut.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Me kiitämme Pyhän Hengen hedelmistä.
Tuo elämässämme esiin Jeesuksen rakkaus.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Me kiitämme sinua Pyhän Hengen tuulesta, jonka ylösnoussut Herra lahjoittaa.
Kutsu koko kirkkosi, nyt elävät ja edesmenneet, iankaikkisen elämän iloon.
Jumala, siunaa meitä
ja täytä meidät Hengelläsi

Antelias Jumala,
Sinä lähetit Pyhän Hengen Messiaan luokse Jordan -joella
ja opetuslasten luokse yläsaliin:
täytä armossasi meidät Hengelläsi,
**kuule rukouksemme,
yhdistä sydämemme ja mielemme
palvelemaan sinua iloiten ikuisesti.
Aamen.**

Toisen pääsiäispäivän messu

Ehdotus johdantosanoiksi

Kirkkoisä Tertullianuksen ja Gregorius Nyssalaisen mukaan opetuslasten epäuskossa oli se hyvä puoli, että myöhemmät kristityt sukupolvet hyötyivät heidän epäroinnistään. Tyhjän haudan lisäksi tarvittiin lisää Ylösnouseen ilmestymisiä, että opetuslapset uskoivat. Erityisesti Emmauksen tiellä opetuslastensa kanssa kulkiessaan Ylösnoussut Jeesus puhui itsestään selvemmin, kuin kertaakaan aikaisemmin. Viime kädessä opetuslasten epäily palveli kirkon uskoa. Opetuslasten vakuuttuneisuus ei ollut halpahintaista, vaan harkitsevaa ja siten lopulta kuolemankin edessä kestäväää.

Evankeliumitekstin lukeminen rooleissa

Evankeliumitekstin voi lukea rooleissa, esim. kertoja, Jeesus, Maria.

Rukouksia

Päivän rukous, selkokielineen

Pyhä Jumala.
Sinä herätit Poikasi Jeesuksen kuolleista.
Jeesus kohtasi oppilaansa ja muutti heidän surunsa iloksi.
Lähetä meille Pyhä Henkesi ja anna meille pääsiäisen ilo.
Rukoilemme sinua Herran Jeesuksen Kristuksen kautta.
Hän elää ja hallitsee yhdessä sinun ja Pyhän Hengen kanssa.

Esirukous: Läpi lukkojenkin Herra Jeesus tulla voi

Rukousjaksojen väleissä lauletaan virren 104 kertosaettä: Läpi lukkojenkin Herra Jeesus tulla voi. Kuolleista Hän nousut on!

Pyhä Jumala,
tänään me riemuitsemme siitä, että mahdoton on tapahtunut ja kuolema on voitettu.
Anna ylösnousemuksen ihmeen vahvistaa meitä elämän, kärsimyksen ja kuoleman keskellä.
Tule keskellemme kaikkien lukkojen, kaikkien epäilysten ja kaikkien huolten läpi.

Kertosäe

Pyhä Jumala,
sinä tiedät meidän huolemme ja murheemme.
Me rukoilemme niiden puolesta, jotka ovat sairaana,
niiden puolesta, jotka pelkäävät sairautta,
niiden puolesta, jotka ovat huolissaan läheisestään.
Anna rohkeutta ja lohdutusta.

Kertosäe

Me rukoilemme niiden puolesta, jotka hoitavat sairastuneita,
niiden puolesta, jotka ovat karanteenissa estääkseen taudin leviämisen,
niiden puolesta, jotka pitävät terveydenhuoltojärjestelmäämme toiminnassa,

anna heille terveyttä ja kestävyyttä.

Kertosäe

Me rukoilemme tänään yhteiskuntamme päättäjien puolesta,
niiden puolesta, jotka yrittävät pitää yllä turvallisuutta ja järjestystä,
niiden puolesta, joiden toimeentulo on uhattuna.
Anna heille viisautta heidän tehtävissään.

Kertosäe

Me rukoilemme kaikkien puolesta rukoilevien ihmisten puolesta.
Anna pääsiäisen ihmeen herättää meidät kylmyydestä huolehtimiseen,
kätemme ja jalkamme auttamiseen,
suomme puhumaan lohdutuksen sanoja.
Anna meidän löytää tie yhteyteen eristävistä muureista huolimatta.

Kertosäe

Jeesus Kristus, ylösnoussut Vapahtajamme,
ole kanssamme kaikessa siinä, mikä meitä kohtaa:
terveydessä ja sairaudessa,
yksinäisyydessä ja yhteydessä,
elämässä ja kärsimyksessä,
kuolemassa ja ylösnousemuksen toivossa.
Tätä pyydämme Isän ja Pojan ja Pyhän hengen nimeen.

Aamen.